

Maailman pysäyttänyt ja muuttanut vuosi 2020

Tulemme muistamaan vuoden 2020 koronapandemiasta. Covid-19 nimellä kulkeva virus muutti järvenpääläisten arjen siinä missä koko maailman asukkaiden.

Kaupunki eli historiansa ensimmäisissä poikkeusoloissa, sillä 69-vuotias Järvenpää oli sotavuosina vielä osa Tuusulaa. Maaliskuussa pääministeri Sanna Marin ilmoitti valmiuslakien käyttöönottamisesta ja vähän myöhemmin Uudenmaan rajan sulkemisesta epidemian hillitsemiseksi.

Poikkeusolojen alussa lautakunnat olivat hetken tauolla ja kaupunginhallitus hoiti niidenkin tehtävät. Toimielimet aloittivat nopeasti kokoontumisen sähköisesti heti kun kuntalakiin saatiin tehtyä asian paremmin mahdollistava muutos. Myöhemmin keväällä 2021 eduskunta päätti lykätä kunta-vaaleja kahdella kuukaudella turvallisen äänestämisen takaamiseksi. Samasta syystä kaupunki kaksinkertaisti äänestyspaikkojen määrän.

Kaupungin virkaorganisaatio eli pientä kesätaukoa lukuun ottamatta käytännössä koko vuoden poikkeustilassa. Tilannejohtaminen sysäsi pidemmän aikavälin suunnittelun ja visioinnin hetkeksi syrjään. Suljimme kirjastot, museot, uimahallin ja muut liikuntapaikat ja kulttuuripalvelut. Opetushenkilöstö siirsi hämmästyttävän nopeasti lapset etäopetukseen. Jopa varhaiskasvatuksessa ohjeistettiin vanhempia olemaan tuomatta lapsia päiväkotiin. Yhtäkkiä kaupungin palveluille ei ollut kysyntää. Tämä johti siihen, että henkilöstöä jouduttiin lomauttamaan, mikä ei normaalioloissa tiukimmassakaan taloudellisessa tilanteessa koskaan ole järkevä toimenpide.

Tietotyöläiset hallinnossa ja kaupunkikehityksessä pystyivät jatkamaan etätöihin ja virtuaalikoouksiin turvaten lähes normaalisti ja ihmeeksemme rakentaminen ei seisahtunut, vaikka Korona romahdutti maailmantalouden hetkessä. Järvenpää nähtiin epävarmana aikana turvasatamana, jossa investorit uskovat kaikissa tilanteissa kiinteistöjen arvon säilyvän.

Rajojen sulkeminen seisautti kaupan ja erilaiset rajoitukset, joilla tähdättiin ihmisten välisten kontaktien minimoimiseen, palvelusektorin. Kaupungin verotulot romahtivat. Talousennusteiden näyttäessä erittäin synkiltä, valtio päätti massiivisesta elvytyspaketista, josta merkittävä osa kana-voitiin kunnille. Valtion toimien, kaupungin omien säästötoimien (mainittakoon että kaupungin omien toimintojen nettomenot pienenevät edellisvuoteen nähden), ja onnistuneen maanmyynnin yhteisvaikutuksen seurauksena tilinpäätös on lopulta noin miljoona euroa ylijäämäinen.

Toista toimintavuottaan aloittanut Keski-Uudenmaan sosiaali- ja terveydenhoidon kuntayhtymä (Keusote) joutui yhdessä sairaanhoitopiiri HUS:n kanssa priorisoimaan omaa toimintaansa rajusti, jotta epidemian hallintaan liittyvä testaus ja tartuntojen jäljitys sekä potilaiden tehohoidon riittävyys pystyttiin takaamaan. Tämän mahdollisti poikkeusolojen lainsäädännön takaama lupa poiketa hoitotakuusta.

Pandemian hoitaminen painottui ja painottuu edelleen epidemian hallintaan, jolle talous ja sosiaaliset ja terveydelliset sivuvaikutukset ovat saaneet tehdä tilaa. Lähivuodet tulevat näyttämään millainen vaikutus eristäytymisellä ja harrastusten puuttumisella on lapsiin ja nuoriin. Liikkumisen

ja sosiaalisten kontaktien vähentyminen puolestaan vaikuttaa vanhusväestöön. Työikäisille lomautukset ja irtisanomiset ovat olleet kiinteä osa Koronan runtelemaa arkea.

Lähipuodet tulevat näyttämään myös sen, miten suureksi hoitovelka on kiireettömän hoidon välttämätön priorisoinnin seurauksena ehtinyt paisua. Keusoten arvion mukaan sitä ei ole merkittävässä määrin syntynyt. HUS arvioi leikkausten ja muiden käyntien siirtämisellä olleen merkittävä vaikutus.

Työelämä on tietotyöläisten osalta muuttunut pysyvästi. Covid-19 vauhditti digitalisaatiota enemmän kuin mihin teknologiajättien myynti- ja markkinointiyksiköt koskaan olisivat kyenneet. Jää nähtäväksi, mitkä työelämän muutoksista ovat pysyviä. Pandemia laittoi tauolle niin HSL-jäsenyyden kuin pysäköintiin liittyvät merkittävämmät ratkaisut kaupungin lähes kymmenentuhannen pendelöivän asukkaan liikkumistottumusten radikaalin muuttumisen myötä.

Uutena ilmiönä muuttoliikkeessä nähtiin pääkaupunkiseudun vetovoiman, ainakin hetkellinen, heikentyminen. Järvenpään väkiluku kasvoi viime vuosina totuttuun tapaan, eikä merkkejä kasvun taantumisesta näy.

Pasila-Riihimäki radan laajennuspäätös osana valtion ja Helsingin seudun kuntien MAL-sopimusta turvaa kasvun jatkumisen, koska sen seurauksena Järvenpään saavutettavuus paranee huomattavasti.

Ihmiskunta näyttää selättävän tämänkin kriisin tieteen keinoin. Väestö saadaan näillä näkymin rokotettua suunnilleen siihen mennessä kun uusi valtuusto elokuussa 2021 kokoontuu nimeämään jäsenet kaupunginhallitukseen ja lautakuntiin.

Mullistuksista voittajina selviävät ne yritykset ja seudut, jotka hahmottavat niiden syvällisemmät vaikutukset toimintaympäristöönsä ja kykenevät ketterästi vahvuuksiinsa nojaten sopeuttamaan toimintansa uuteen aikaan.

Koronavirus pysäytti maailman hetkeksi ja muutti sitä pysyvästi. Kompaktilla ja saavutettavalla Järvenpäällä on erinomaiset edellytykset reagoida uuteen tilanteeseen. Se vaatii päättäjiltä rohkeutta, joka on uudistumiskykyisen kaupunkimme vahvuus. Meidän on nostettava jaloilleen ja avattava tämä kaupunki yhtä nopeasti kuin suljimme sen. Vain siten taloutemme pohja saadaan sellaiseen kuntoon, joka mahdollistaa heikoimmista huolehtimisen.

Järvenpäässä 2.6.2021

Olli Naukkarinen
kaupunginjohtaja

